

KURIER MIESIĘCZNY POLSKIEGO TOWARZYSTWA MYKOLOGICZNEGO

nr 2/2014

01.03.2014

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością rozsyłamy kolejny numer „kuriera miesięcznego Polskiego Towarzystwa Mykologicznego”. Zachęcamy do pisania o grzybach oraz rozpowszechniania wszelkich informacji o tematyce mykologicznej (imprezy, nowości wydawnicze, odkrycia lub refleksje, itp.). Wszystkie otrzymane informacje będziemy zamieszczali na stronie oraz w kolejnych wydaniach Kuriera. Jesteśmy także otwarci na wszelkie uwagi i sugestie.

Życzymy miłej lektury!
Zarząd PTMyk

‘MAPA’ KURIERA

(proszę kliknąć trzymając wciśnięty klawisz Ctrl, aby przenieść się do wybranego zagadnienia)

1. [Gratulacje dla prof. Marii Ławrynowicz](#)
2. [Warsztaty Polskiego Towarzystwa Mykologicznego](#)
3. [Wyróżniony poster](#)
4. [Relacja z III Międzynarodowego Kongresu Ochrony Grzybów](#)
5. [Relacja z warsztatów „Grzyby rdzawnikowe *Pucciniales*”](#)
6. [Opinia PTMyk nt. projektu V krajowego raportu z wdrażania Konwencji o Różnorodności Biologicznej](#)
7. [Opinia PTMyk nt. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020](#)
8. [Konferencje, warsztaty, seminaria, spotkania](#)
9. [Najbliższe spotkanie Sekcji Mikologicznej PTB w Poznaniu](#)
10. [Grzyby w „Trybunie Leśnika”](#)
11. [Finanse PTMyk](#)

1. GRATULACJE DLA PROF. DR HAB. MARII ŁAWRYNOWICZ

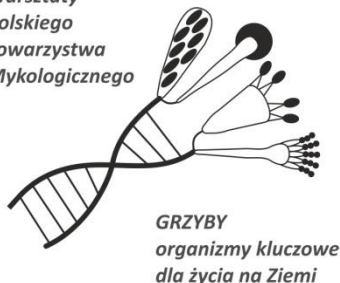
Z przyjemnością informujemy, że prof. Maria Ławrynowicz otrzymała podczas Third International Congress on Fungal Conservation nagrodę za całokształt osiągnięć i zaangażowanie w ochronę grzybów, przyznawaną przez International Society for Fungal Conservation. Serdecznie gratulujemy!

2. WARSZTATY POLSKIEGO TOWARZYSTWA MYKOLOGICZNEGO, ŁÓDŹ – SPAŁA 2014

Warsztaty
Polskiego
Towarzystwa
Mykologicznego

Zapraszamy serdecznie na ogólnopolskie spotkanie konferencyjno-warsztatowe zaplanowane na **24-28 września 2014 r.** pod hasłem: *GRZYBY – organizmy kluczowe dla życia na Ziemi.* **REJESTRACJA** na Warsztaty PTMyk możliwa jest wyłącznie elektronicznie **poprzez formularz internetowy** [[link do formularza](#)].

Wszystkie szczegóły znajdziecie Państwo na stronie <http://www.ptmyk.pl/?p=1466>. Przypominamy, że są już także szczegółowe informacje dotyczące dwóch rodzajów warsztatów:

Warsztaty III – taksonomiczne I – *Polskie macromycetes* – Gasteromycetes, prowadzenie – dr hab. Janusz Łuszczynski, prof. UJK, mgr Agnieszka Tomaszewska (UJK, Kielce) [[pobierz plik pdf](#)]

Warsztaty V – *Fungal Conservation – Red Listing, Communicating, Taking Action*, prowadzenie – dr Gregory Mueller (członek zarządu Komisji Gatunków Zagrożonych Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody [Species Survival Commission, IUCN], koordynator międzynarodowej akcji *Global Fungal Red List Initiative*) koordynowane przez prof. dr hab. Marię Ławrynowicz (UŁ, Łódź) [[pobierz plik pdf](#)]

3. WYRÓŻNIONY POSTER

Poster autorstwa prof. Marii Ławrynowicz, dr. hab. Piotra Mleczko, dr. Macieja Kozaka oraz dr Dominiki Ślusarczyk pt. "Conservation Problems of Hypogeous Fungi" otrzymał nagrodę za najlepszy poster podczas Third International Congress on Fungal Conservation. Wszystkim autorom serdecznie gratulujemy!

4. RELACJA Z III MIĘDZYNARODOWEGO KONGRESU OCHRONY GRZYBÓW

III MIĘDZYNARODOWY KONGRES OCHRONY GRZYBÓW
Gökova Bay, Akyaka, Muğla, Turcja
11-15 listopad 2013

Był to trzeci z kolei (I-Kordoba 2007, II-Whitby 2009), ale pierwszy zorganizowany przez Międzynarodowe Towarzystwo Ochrony Grzybów ISFC (International Society for Fungal Conservation – założone w Edynburgu 2010) Kongres poświęcony problemom zagrożenia i ochrony grzybów w wymiarze zarówno regionalnym jak i globalnym. Odbył się on w Turcji, na pograniczu Europy i Azji,

skupiając około 100 uczestników z pięciu kontynentów. Program Kongresu obejmował sesję plenarną, referaty, plakaty, raporty, sesję terenową i warsztaty. Materiały zawierające szczegółowy program oraz streszczenia ustnych wystąpień i plakatów zostały udostępnione członkom PTMyk drogą internetową.

W czasie ceremonii otwarcia Kongresu Prezydent ISFC, David Minter skierował do zebranych adres, w którym ukazał fundamentalne bariery na drodze realizacji idei ochrony grzybów, ale również próby przewyższania tych barier. Chociaż od ponad pół wieku grzyby mają status samodzielnego królestwa, obok zwierząt i roślin, to jednak nie znajduje to wyrazu ani w infrastrukturze, ani w dokumentach, planach, czy raportach dotyczących ochrony przyrody.

Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody IUCN, najstarsza i największa na świecie organizacja środowiskowa, dopiero ostatnio zaczyna ukazywać możliwości uwzględniania grzybów w swoich strukturach. Konwencja o Różnorodności Biologicznej CBD (Convention on Biological Diversity – Rio 1992) stosuje wciąż podział jedynie na florę i faunę, a w konsekwencji, w planach i raportach z poszczególnych krajów grzyby zaliczane są do roślin, zaś w skrajnych przypadkach w ogóle nie są wymieniane. Grzyby zyskały miano „Sierot z Rio”. Pod naciskiem argumentów ISFC, delegaci na szczycie CBD w Nagoi (2010) zostali przekonani o tym, że Global Strategy for Plant Conservation powinna uwzględniać odrębność grzybów nie mieszając ich z roślinami.

Obrazy Kongresu skupiały się wokół czterech grup tematycznych obejmujących: osiągnięcia naukowe, działania edukacyjne, infrastrukturę i trendy w polityce środowiskowej wskazując na ograniczenia, ale i możliwości realizacji ochrony grzybów.

Pierwszy dzień Kongresu, poniedziałek, rozpoczęła sesja plenarna, której przewodniczył Greg Mueller. Dotyczyła ona umocowania ochrony grzybów w organizacjach ochrony przyrody. Działalność IUCN realizowana jest przez sześć komisji. Jedną z nich jest SSC (Species Survival Commission) w obrębie której działa 120 grup specjalistów. Simon Stuart (przewodniczący SSC) przedstawił referat plenarny *The IUCN and fungal conservation*. Do niedawna tylko dwie grupy specjalistów (Specialist Groups) poświęcone były grzybom, w tym jedna – zlichenizowanym, a druga pozostałym, ale obie te grupy włączone były do roślin. Obecnie grup jest pięć: 1) chytrids, zygomycetes, downy mildews, slime moulds (przewodnicząca Mayra Camino, Kuba); cup fungi, truffles and their allies (David Minter, UK); lichen-forming fungi (Christoph Scheidegger, Szwajcaria i Olga Nadyeina, Ukraina); mushrooms, brackets and puffballs (Greg Mueller, USA) oraz rusts and smuts (Cvetomir Denchev, Bułgaria). Wszystkie te grupy współpracują z ISFC. SSC odpowiada za proces tworzenia czerwonych list. Obecnie IUCN Red List of Threatened Species zawiera 21.286 gatunków, a wśród nich tylko trzy gatunki grzybów, w tym dwa grzyby zlichenizowane (stan na grudzień 2013). Specjalny program Global Fungal Red List Initiative ma naprawić tę sytuację. Przewiduje on zwiększenie liczby gatunków grzybów do 300 do końca 2014 roku tak, aby Globalna Lista Zagrożonych Gatunków mogła być zamknięta w roku 2015.

W ramach Konwencji o Różnorodności Biologicznej z Rio realizowany jest także program Global Taxonomy Initiative (GTI), w którym mykologów reprezentują dwie osoby: Kevin McCluskey z USA i Peter Buchanan z Nowej Zelandii.

Żywą dyskusję wywoływały doniesienia o zagrożeniu rzadkich w skali globalnej gatunków przez intensywny zbiór owocników podyktowany wysoką ceną z uwagi na ich walory smakowe i wartość leczniczą. Są to m.in. *Ophiocordyceps sinensis* i *Pleurotus nebrodensis*.

Pierwszy dzień Kongresu zakończyła sesja plakatu, a rozwieszony plakaty były eksponowane w sali przez wszystkie dni obrad.

Drugi dzień poświęcony był przeglądowi problematyki ochrony grzybów w czterech sesjach w formie raportów z różnych części świata według regionów geograficznych: 1) Azji, 2) Afryki i Australozji, 3) Europy, 4) Karaibów, Ameryki Środkowej, Południowej i Północnej.

Trzeci dzień rozpoczęło dwugodzinne Walne Zebranie członków ISFC poświęcone sprawom organizacyjnym. Zarząd Towarzystwa pozostał w tym samym składzie. Odroczone też sprawę wyboru miejsca następnego Kongresu. Resztę dnia poświęcono sesji terenowej w rejon Kazanci i wioski Çiçekli z roślinnością śródziemnomorską i mozaiką siedlisk zapewniających różnorodność gatunkową zwierząt, roślin i grzybów. Budujący był liczny udział studentów i doktorantów z entuzjazmem poszukujących grzybów i uczestniczących w dyskusjach terenowych, zainteresowanych projektami mykologicznymi, w tym studiami grzybów podziemnych i uprawą trufli.

Czwarty dzień, czwartek był wypełniony przez starannie przygotowany i znakomicie zrealizowany program warsztatów mykologicznych:

- Global Fungal Red List Initiative – prowadzenie M. Krikorev i G. Mueller,
- Fungal Conservation: raising awareness – D. Minter,
- Conservation of Myxomycetes – T. Krivomaz,
- Conservation of Desert Truffles: an example of how to use information sources for red-listing – D. Minter.

Ostatniego dnia, w piątek odbyły się trzy sesje referatowe poświęcone: 1) grzybom w kulturze i edukacji, 2) znaczeniu badań ekologicznych w ochronie grzybów i 3) ochronie grzybów *in situ* i *ex situ*.

Podsumowanie i rysujące się zadania

W czasie ceremonii zakończenia Kongresu wyrażono pogląd, ukształtowany w toku obrad i dyskusji, że fundamentalnym zadaniem w ochronie grzybów jest promocja tych organizmów. Grzyby będąc niezależnym królestwem powinny być traktowane jako równie istotne co rośliny i zwierzęta w programach badawczych, edukacyjnych, infrastrukturze oraz w aktach i regulacjach prawnych. Ważne jest podniesienie świadomości społecznej o znaczeniu grzybów w funkcjonowaniu przyrody i gospodarce, a także kulturze i tradycji. Międzynarodowe Towarzystwo Ochrony grzybów jest otwarte na współpracę z towarzystwami krajowymi i grupami osób zainteresowanych ochroną grzybów. Drogą jednoczenia wysiłków można zwiększyć skuteczność działań.

Jedną z akcji podjętych już po zakończeniu Kongresu był apel o korektę projektów V raportu, jaki kraje, które podpisały Konwencję o Różnorodności Biologicznej z Rio 1992 mają złożyć do 31 marca 2014 r. Chodzi o uwagi dotyczące właściwego uwzględnienia grzybów w tym raporcie. Członkowie PTMYK bardzo starannie przeanalizowali treść raportu, a uwagi w formie 21-stronicowego maszynopisu przekazali do Departamentu Leśnictwa i Ochrony Przyrody w Ministerstwie Środowiska.

W związku z procesem typowania zagrożonych gatunków grzybów w ramach Global Fungal Red List Initiative odbędą się 27 września 2014 r. w Spale specjalne warsztaty *Fungal Conservation – Red Listing, Communicating, Taking Action*, które poprowadzi Greg Mueller, członek Komisji Gatunków Zagrożonych Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i koordynator międzynarodowego programu The Global Red List Initiative. Będą to jedne z warsztatów w ramach konferencji „Grzyby – Organizmy Kluczowe dla Życia na Ziemi”, Łódź-Spała, 24-28 września 2014 r. Szczegóły zawarte są na stronie www.ptmyk.pl

Wrześniowa konferencja będzie okazją do refleksji i dyskusji nad współpracą PTMYK z ISFC wobec poważnych wyzwań w realizacji ochrony grzybów w Polsce i na świecie.

Opracowanie: *prof. Maria Ławrynowicz*, Katedra Algologii i Mykologii, Uniwersytet Łódzki, Łódź

5. RELACJA Z WARSZTATÓW „GRZYBY RDZAWNIKOWE *Pucciniales* 2014”

Warsztaty tematyczne „Grzyby rdzawnikowe *Pucciniales* 2014” odbyły się dnia 20 lutego w sali dydaktycznej Samodzielnego Zakładu Fitopatologii SGGW w Warszawie i wzięło w nich udział 14 uczestników. Uczestnikami byli pracownicy naukowcy w uczelniach, instytutach branżowych i PAN oraz doktoranci z 8 miejscowości: z Warszawy (5), Sękocina pod Warszawą (2), Lublina (2), Katowic (1), Torunia (1), Łodzi (1), Poznania (1), Szczecina (1).

Celem warsztatów było przekazanie umiejętności identyfikacji gatunków występujących w Polsce z rzędu *Pucciniales* (= *Uredinales*), głównie jako patogenów roślin. Uczestnicy otrzymali skrypt z omówieniem grzybów rdzawnikowych, bogactwa ich zarodników i bardzo złożonym genetycznie ich wytwarzaniem.

W Polsce dotychczas zidentyfikowano ponad 250 gatunków *Uredinales* wg. Mułenko i wsp. (2008). Tylko kilkanaście gatunków można uznać jako często występujące i powodujące znaczące straty ekonomiczne dla producentów zbóż, innych roślin rolniczych oraz ogrodniczych. Jako patogeny-biotrofy grzyby te cechują się zdolnością do porażania określonych grup roślin, co ułatwia diagnozowanie poszczególnych gatunków.

Charakterystyka *Uredinales* (wprowadzona nowa nazwa *Pucciniales*) została omówiona przez prof. Tomasza Majewskiego, autora dwóch tomów monografii ze szczegółowym opisem gatunków występujących w Polsce. Zmiany dotychczasowych nazw taksonów, przyjętych od wielu lat takich jak *Uredinales* na *Pucciniales* nie wydają się być konieczne. Zmiana ta jest wynikiem postulowanego przyjęcia dodatkowego kryterium identyfikacji, opierającego się na ustalaniu pokrewieństwa filogenetycznego w oparciu o kilka wybranych sekwencji DNA: rDNA, sekwencji ITS1 i ITS2, genu *tef1α* i innych.

Jak wykazały opublikowane w ostatnich latach prace z zakresu grzybów *Uredinales*, zasadniczo potwierdziły się wyniki prac dotyczących systematyki opartej o cechy morfologiczne tych grzybów.

Rząd *Pucciniales* obejmuje ponad 8000 gatunków, które uważane są za jedne z lepiej udokumentowanych grup grzybów. Stanowią one jedną trzecią wszystkich dotychczas poznanych grzybów *Basidiomycota*. Ponad 90 % gatunków to patogeny obligatoryjne. Występują wśród nich także nadpasożyty i nekrotrofy. Co prawda nowsze szacunki wykazują, że poznano zaledwie 10-30 % gatunków opisanych dotychczas w neotropikach. Liczne nowe gatunki opisano w latach 90-tych ubiegłego stulecia w szczególnych niszach ekologicznych takich jak gniazda owadów i biofilmy. Tak więc nowsze dane wskazują na to, że liczne grupy tych grzybów czekają jeszcze ciągle na odkrycie.

Prace zespołu międzynarodowego Aime i wsp. (2006) nad DNA różnorodnych grup grzybów, porównanie sekwencji głównie dużych i małych grup genów rDNA potwierdziły, że grzyby rdzawnikowe stanowią grupę monofiletyczną wśród *Basidiomycota*.

W drugiej części warsztatów prof. Czesław Zamorski przekazał uczestnikom własne materiały zielnikowe w celu identyfikacji kilkunastu gatunków *Pucciniales* (*Uredinales*). Możliwe było korzystanie z mikroskopów optycznych i binokularowych dla obserwacji zarodników teliospor, ecydiospor i uredospor oraz teliów, ecydiów i urediów. Identyfikację ułatwiało korzystanie z klucza autorstwa prof. Majewskiego oraz specjalizacja grzybów rdzawnikowych, których poszczególne gatunki porażają określone gatunki roślin.

Uczestnicy otrzymali też bogato ilustrowany skrypt z barwnymi bardzo dobrej jakości zdjęciami autorstwa prof. Zamorskiego dla poszczególnych stadiów rozwojowych *Pucciniales* oraz bardzo różnorodnych zmian chorobowych powodowanych na tkankach porażonych roślin.

Opracowanie: *prof. Jerzy Chełkowski*, Instytut Genetyki Roślin PAN w Poznaniu

6. OPINIA PTMYK NT. PROJEKTU V KRAJOWEGO RAPORTU Z WDRAŻANIA KONWENCJI O RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Polskie Towarzystwo Mykologiczne złożyło w Ministerstwie w ramach konsultacji V krajowego raportu z wdrażania *Konwencji o różnorodności biologicznej* opinię, przygotowaną przez naszych członków, którą można pobrać z naszej strony [[pobierz plik pdf](#)]. Jednocześnie bardzo dziękujemy wszystkim, którzy zaangażowali się w przygotowanie tego dokumentu, a w szczególności p. Kamilowi Kędrze oraz p. Grażynie Domian.

7. OPINIA PTMYK NT. PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020.

Polskie Towarzystwo Mykologiczne złożyło w Ministerstwie Ochrony Środowiska uwagi do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Bardzo dziękujemy wszystkim, którzy zaangażowali się w przygotowanie uwag.

8. KONFERENCJE, WARSZTATY, SEMINARIA, SPOTKANIA

W dniach **26-27 marca 2014** w Rogowie odbędzie się X konferencja z cyklu „Aktywne metody ochrony przyrody w zrównoważonym leśnictwie. Więcej informacji można znaleźć na stronie: <http://www.ptmyk.pl/?p=1374>.

W dniach **4-6 kwietnia** odbędzie się wiosenna sesja Klubu Przyrodników w Łagowie. Tegoroczny temat spotkania to „Dzikość, pierwotność, naturalność – czy jeszcze ważne w ochronie przyrody?”. Zachęcamy do udziału. Szczegóły można znaleźć na stronie:

http://www.kp.org.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=900&Itemid=353.

Zachęcamy do udziału w warsztatach zorganizowanych przez CBS pt. „Barcoding Masterclass”, które odbędą się w Utrechcie w dniach: **22-23 kwietnia 2014**. Więcej informacji na stronie: <http://www.cbs.knaw.nl/index.php/meetings/400-barcoding-masterclass-utrecht-the-netherlands>.

W dniach **24-25 kwietnia 2014** roku odbędzie się w Amsterdamie Sympozjum CBS zatytułowane „Genera and Genomes”. Zachęcamy do uczestnictwa! Więcej informacji na stronie: <http://www.cbs.knaw.nl/index.php/meetings/396-2014-cbs-spring-symposium-the-genera-of-fungi>.

W dniach **28-30 maja 2014** w Warszawie odbędzie się Mini-Symposium „Plant-Microbe Interactions”. Więcej informacji na stronie: <http://www.ptmyk.pl/?p=1372>.

W dniach **29 czerwca – 5 lipca 2014** odbędą się w Estonii warsztaty etnobiologiczne dla doktorantów i młodych badaczy. Więcej szczegółów na można znaleźć na stronie: <http://folklore.ee/ethnobia/>.

Zapraszamy na IX Warsztaty Mykologiczno-Budowlane, które odbędą się w Karłowie w dniach **25-27 września 2014**. Więcej szczegółów na stronie: <http://www.ptmyk.pl/?p=1476>.

W dniach **3-8 sierpnia 2014** roku odbędzie się w Bangkoku 10th International Mycological Congress. Zachęcamy do udziału! Więcej informacji znajduje się na stronie: <http://imc10.com/2014/home.html>.

W dniach **8-13 września 2014** roku w Krakowie odbędzie się konferencja Europejskiej Fundacji Fitopatologicznej (EFPP). Więcej informacji na stronie: <http://www.ptmyk.pl/?p=1167>.

Zapraszamy do udziału w XIX Symposium of the Baltic Mycologists and Lichenologists, które odbędzie się w dniach **22-26 września 2014** na Łotwie. Więcej informacji znajdą Państwo na stronie: <http://www.ptmyk.pl/?p=1290>.

W dniach **5-11 października 2014** w Oberhof w Turyngii odbędzie się 32. Cortinarius Congress. Więcej informacji znajdą Państwo na stronie: <http://www.ptmyk.pl/?p=1379>.

Zachęcamy do przesyłania na adres mailowy PTMyk informacji o konferencjach, warsztatach, wystawach, festynach, pogadankach i wykładach mykologicznych, itp.

9. NAJBLIŻSZE SPOTKANIE SEKCJI MIKOLOGICZNEJ PTB W POZNANIU

19 marca 2014 r. – Prof. IA PAN dr hab. Magdalena Frąc (Laboratorium Mikrobiologii Molekularnej i Środowiskowej, Instytut Agrofizyki im. B. Dobrzańskiego PAN w Lublinie) „Znaczenie, charakterystyka oraz perspektywy badań grzybów termoopornych (*Neosartorya fischeri*, *Byssoclhamys fulva*, *Talaromyces flavus*).”

Spotkanie odbędzie się o godz. 12.00 w Małej Auli Collegium Biologicum UAM, Poznań, ul. Umultowska 89 (Morasko). Wszystkich zainteresowanych serdecznie zapraszamy.

10. GRZYBY W „TRYBUNIE LEŚNIKA”

W lutowym numerze "Trybuny leśnika" ukazał się artykuł dotyczący grzybów pt: "Grzyb. Daleki krewniak". Ponadto od wiosny planowany jest cykl artykułów o tematyce mykologicznej.

11. FINANSE PTMyk

Z początkiem Nowego Roku prosimy o wpłacanie zaległych składek za rok 2013 oraz zachęamy do opłacenia składek na rok bieżący (nadal 50 zł rocznie). Opłata za *Warsztaty PTMyk* dla członków, którzy nie uiszcili składki rocznej będzie powiększona o 50 zł składki.

Nowym członkom przypominamy, że **jednorazowe wpisowe** wynosi **30 zł (lub 15 zł dla studentów)**. Numer konta: Polskie Towarzystwo Mykologiczne, Al. Ujazdowskie 4, 00-478 Warszawa Nr konta: **39 1020 3352 0000 1902 0192 8951**, Bank PKO BP SA 1 oddział Łódź.

Wpłatę obu kwot można wykonać pojedynczym przelewem! Dziękujemy za wszystkie dotychczasowe wpłaty!